

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Клінічний реабілітаційний менеджмент в онкології

підготовки _____ **магістра** _____

(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **227 «Фізична терапія, ерготерапія»** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ **227.01 « Фізична терапія»** _____

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Клінічний реабілітаційний менеджмент в онкології» підготовки “магістри”, галузі знань — 22 - охорона здоров'я, спеціальності — 227 - фізична терапія, ерготерапія, за освітньою програмою - фізична терапія

Розробник: Степан Богдан Танасійович, кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Усова О. В.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

протокол № 3 від 10.10. 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузі знань, спеціальності, освітні програми, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»	Нормативний
		Рік навчання 2
		Семестр 3
	Спеціальності: 227 – фізична терапія, ерготерапія	
Кількість годин/кредитів 90 / 3	Освітня програма 227 .01– фізична терапія	Лекції: 6 год.
		Лабораторні: 10 год.
		Самостійна робота: 62 год.
		Консультації: 12 год.
ІНДЗ: немає	Магістр	Форма контролю: залік

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ППП Степан Богдан Танасійович

Науковий ступінь кандидат медичних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація stepan@vnu.edu.ua

Дні занять (Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>).

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

АНОТАЦІЯ

Предметом вивчення освітнього компонента «Клінічний реабілітаційний менеджмент в онкології» є цілісне уявлення про реабілітацію хворих на онкологічні захворювання; розробка індивідуальних програм реабілітації для онкохворих, враховуючи різновид захворювання, стадію, метод лікування даної патології та період. Вивчення освітнього компонента передбачає розробку індивідуальних програм реабілітації для онкохворих, враховуючи різновид захворювання, стадію, метод лікування даної патології та період. Для досягнення цілей реабілітації онкологічного хворого застосовуються спеціальні методи або компоненти реабілітації. Слід підкреслити, що в сучасній клінічній онкології поняття лікування та реабілітація нерозривні, забезпечуючи наступність і послідовність етапів загального лікування. Слід зазначити, що не існує чітких меж у визначенні цілей реабілітації в кожному

конкретному випадку, оскільки очевидно, що особливості перебігу пухлинного процесу мають індивідуальні особливості. Наприклад, прогресування пухлини після радикального лікування змінює мета реабілітації з відновлювальної на паліативну.

Пререквізити (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни) – фізична терапія в геріатрії, сучасні інформаційні технології в охороні здоров'я, методологія та організація наукових досліджень в охороні здоров'я, загальна патологія, клінічна практика з фізичної терапії в геріатрії.

Метою викладання освітнього компонента «Клінічний реабілітаційний менеджмент в онкології» є формування професійної компетентності майбутніх фізичних терапевтів щодо складання індивідуальних програм реабілітації онкохворих та комплексів терапевтичних вправ, які спрямовані на усунення ускладнень, пов'язаних з дією пухлини на організм, та і з наслідками проведеного лікування.

Основними завданнями освітнього компонента „Клінічний реабілітаційний менеджмент в онкології” є:

- сформулювати у студентів цілісне уявлення про реабілітацію хворих на онкологічні захворювання ;
- навчити розробляти індивідуальні програми реабілітації для онкохворих, враховуючи різновид захворювання, стадію, метод лікування даної патології та період;
- вивчити ускладнення з якими стикаються хворі залежно від виду раку та методи боротьби з ними ;
- виробити базові навички реабілітаційних заходів при порушеннях діяльності тих чи інших систем організму після променевої терапії та хіміотерапії;
- проводити комплекси терапевтичних вправ післяопераційному періоді .

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні володіти такими **компетентностями**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, синтезу, аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК 3. Уміння представляти складну інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово, використовуючи відповідну професійну лексику та методи. Здатність до ефективної професійної взаємодії.

ЗК 8. Здатність слідувати етичним нормам у професійній діяльності

Фахові компетентності (ФК)

ФК 2. Здатність розуміти та пояснювати патологічні процеси, що піддаються корекції заходами фізичної терапії; здатність розуміти та описувати медичні, наукові, педагогічні, соціальні методи, пов'язані з практикою фізичної терапії; здатність проводити безпечну практичну діяльність за згодою пацієнта/клієнта; здатність збирати анамнез пацієнта/клієнта та аналізувати, вибирати і трактувати отриману інформацію; здатність виконувати відповідне обстеження, тестування та огляд; здатність скласти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії; здатність безпечно та ефективно реалізовувати запропоновану програму; здатність пристосовувати навантаження до рівня фізичної сили та витривалості пацієнта/клієнта, контролювати тривалість та інтенсивність проведених заходів для забезпечення їх відповідності загальному стану здоров'я, функціональним потребам і результатам обстеження; здатність проводити оперативний та поточний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами та методами; здатність оцінювати результати фізичної терапії і точно їх записувати; здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов; здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби та реалізувати їх; здатність навчати пацієнта самообслуговуванню, здоровому способу життя і профілактиці захворювань, травм та неповносправності

ФК 3. Узагальнене експериментальне вміння вести природничо-наукові дослідження методами наукового пізнання (планування експерименту, вибір методу дослідження,

вимірювання, опрацювання та інтерпретація одержаних результатів).

Програмні результати навчання (ПРН): Знання(ЗН), Уміння (УМ), Комунікація (КОМ), Автономія і відповідальність (АіВ)

ЗН 1. Здатність продемонструвати глибокі знання теоретичних, медико-біологічних дисциплін та спеціальних дисциплін професійної і практичної підготовки в обсязі, необхідному для вирішення складних професійно-прикладних, навчальних та науково-дослідницьких завдань.

ЗН 2. Здатність продемонструвати глибокі знання вітчизняного і зарубіжного наукового доробку та практичного досвіду щодо теоретичних та методологічних основ фізичної терапії. УМ 2 Застосувати одержані знання стратегій фізичної терапії, методів, засобів та технік, спрямованих на профілактику захворювань, покращення здоров'я, відновлення рухових функцій пацієнта/клієнта.

УМ 4. Обирати і застосовувати методологію та інструментарій наукового дослідження при здійсненні теоретичних й емпіричних досліджень у галузі охорони здоров'я при плануванні реабілітаційних заходів.

КОМ 2. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.

АіВ 4. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Роль фізичної терапії в онкології						
Тема 1. Особливості реабілітації онкохворих залежно від клінічної групи.	12		2	8	2	ДС РМГ/5
Тема 2. Реабілітація хворих на рак грудної(молочної) залози. Ускладнення після мастектомії. Комплекси лікувально-гімнастичних вправ.	12	2	2	4	2	ДС РМГ/5
Тема 3. Реабілітація хворих на рак шийки матки, тіла матки, яєчників. Ускладнення після оваріоектомії.	10	2	2	8		ДС РМГ/5
Тема 4. Загальні принципи фізичної реабілітації при радикальному лікуванні раку легень.	12	2	2	4	2	ДС ДБ РМГ/5
Разом за модулем 1	44	6	8	24	6	5
Змістовий модуль 2. Загальні принципи реабілітації						
Тема 5. Реабілітація хворих на рак опорно-рухової системи. Комплекси лікувально-гімнастичних вправ після протезування з приводу злякисних пухлин.	10	2	2	6		ДС РМГ/5
Тема 6. Загальні принципи реабілітації хворих на рак ШКТ.	12	-	2	10		ДС РМГ/5

Тема 7. Реабілітація хворих на рак щитовидної залози та гортані.	12	-	2	10		ДС РМГ/5
Тема 8. Реабілітація хворих на рак товстого кишечника. Рак прямої кишки.	12	-	2	10		ДС ДБ РМГ/5
Разом за модулем 2	46	2	8	36		5
Види підсумкових робіт						Бал
Підсумкова контрольна робота						5
Всього годин / Балів	90	8	16	60	6	5/200

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях та на підсумкових контрольних роботах під час вивчення відповідних тем.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття «пухлина». Статистика злоякісних пухлин. Клінічна і морфологічна класифікація злоякісних пухлин. Основні онкологічні захворювання.	8
2	Тема 2. Анатомія грудної (молочної) залози. Основні онкологічні захворювання грудної залози. Методи діагностики та лікування.	4
3	Тема 3. Анатомічні особливості матки та яєчників. Методи хірургічного лікування раку матки. Посткастраційний синдром.	8
4	Тема 4. Анатомія легень. Основні анатомо-фізіологічні дані органів дихання . Методи діагностики. Особливості поширення метастазів у легені.	4
5	Тема 6. Анатомія опорно-рухової системи. Класифікація пухлин м'яких тканин і кісток.	6
6	Тема 7. Анатомія шлунково-кишкового тракту. Класифікація раку ШКТ.	10
7	Тема 8. Анатомія гортані. Чинники, що викликають рак гортані. Види оперативного лікування раку гортані.	10

8	Тема 9. Анатомія товстого кишечника. Методи лікування раку прямої кишки. Калостома.	10
Разом		60

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття. Усі студенти на лабораторних роботах відповідно до правил техніки безпеки повинні бути одягненими в білі халати. Перед початком заняття студенти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Здобувачі освіти здійснюють попередню підготовку до лекційних та лабораторних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-07/Polozh_pro_otzin_ped%2BМЕД.pdf

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами. Залік (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 200 балів).

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному лабораторному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»). На кожному лабораторному занятті студент отримує оцінку за цією шкалою.

Рівень володіння теоретичними знаннями та оволодіння практичними компетентностями, які розглядаються на лекційних та лабораторних заняттях, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою відповідно до підсумкових критеріїв, які зазначені нижче.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– 5 ("відмінно") – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 ("добре") – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається

певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 ("задовільно") – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному лабораторному занятті. У разі пропуску лабораторного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати загальні та фахові компетентності. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем освітнього компонента, можливе зарахування певної кількості балів (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності.

Науково-педагогічний працівник і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

У разі недотриманням студентом *засад академічної доброчесності* - сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими керуються учасники освітнього процесу під час навчання, викладання і провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень, оцінювання роботи не буде відбуватись. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); • посилання на джерела інформації

у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедайннів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач відпрацьовує тему лабораторного заняття. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання лабораторних робіт студент не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Терміни проведення іспиту, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання заліку, студент може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за залік.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є залік.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 122 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (далі – СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою згідно таблиці 1.

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Не- достатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 122 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 200. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік**

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
122–129	
1–121	Незараховано (необхідне перескладання)

ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Знати базові теоретичні положення курсу, що вивчається;
2. Знати загальні принципи фізичної реабілітації;
3. Знати основні онкологічні захворювання та їх ускладнення, що виникають в процесі лікування;
4. Знати методи реабілітації, що необхідно використати при проявах після оперативних ускладнень;
5. Сформулювати цілісне уявлення про терапевтичні вправи, які дозволені онкохворим залежно від їхнього стану;
6. Знати рекомендовані комплекси лікувально-гімнастичних вправ;
7. Знати вплив тих чи інших терапевтичних вправ на системи організму;
8. Знати механізми дії терапевтичних вправ на організм пацієнтів;
9. Знати правила запису та вихідні положення при виконанні терапевтичних вправ
10. Знати методику виконання рухів;
11. Знати нормування навантаження при виконанні терапевтичних вправ;
12. Вміти складати індивідуальні програми реабілітації;
13. Вміти проводити та коментувати виконання терапевтичних вправ ;
14. Вміти підбирати засоби і методику розвитку та відновлення рухових якостей;
15. Вміти підбирати терапевтичні вправи відповідно до стадії захворювання, періоду та методу лікування, ускладнень, віку, рухового режиму;
16. Роз'яснювати пацієнтам доцільність даних вправ , вільно оперувати термінологією;
17. Вміти визначати ефективність застосування терапевтичних вправ;
18. Вміти застосовувати набуті знання у майбутній професійній діяльності.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бондаренко І.М., Завізгон В.Ф., Асеев О. І. Рак молочної залози : посібник для студентів 5-х - 6-х курсів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів та лікарів-інтернів/ Дніпропетровськ , 2011. – 58 с.
2. Григус І.М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник – Вид 2-ге, виправлене. – Рівне : НУВГП, 2018.-258 с.
3. Фурса І.З. Психо-фізична реабілітація жінок після мастектомії в амбулаторних умовах. Київ. 2019. – 92 с.

Додаткова

4. Вища освіта – студентська наука – сучасне суспільство: напрями розвитку : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., м. Київ, 18 березня 2020 р. : [зб. тез] / ПВНЗ «Міжнар. наук.-техн. ун-т ім. акад. Юрія Бугая, каф. ЮНЕСКО «Інформ.-комунік. технології в освіті». – Київ : [б. в.], 2020. – 401 с.
5. Димова О.В., Євдокімов Є.І. Застосування фізичних вправ для реабілітації хворих на рак легень після оперативного лікування// Інститут здоров'я спорту та туризму . Класичний приватний університет. Україна. 2010. – 250с.
6. Кравчук Ю.В. Фізична реабілітація осіб II зрілого віку до I після протезування при ампутації нижніх кінцівок на рівні стегна. – Львів, 2015-82 с.
7. Тимрук-Скоропад К.А. Фізична реабілітація хворих при радикальному лікуванні раку легень в умовах стаціонару. Методичний посібник для реабілітологів . За редакцією канд. мед. наук Рябухи О. І. Львів. 2005. – 42 с.
8. Федорук О.С., Іфтодій А. Г. Післяопераційні ускладнення трансуретральної резекції доброякісної гіперплазії передміхурової залози./ Буковинський державний медичний університет , шпитальна хірургія - УДК 616.65 – 007.61 – 089.168.1 – 06, Чернівці.- 2009. – 250 с.

Інтернет-ресурси

9. <http://health-ua.com/article/31703-medichna-reabltatcyu-vonkolog>

10. <https://compendium.com.ua/uk/tutorials-uk/onkologiya/rozdil-14-puhlini-m-yakih-tkanin-ta-kistok/>